

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

**Кўлёзма ҳуқуқида
УДК: 05.912:69(575.1)**

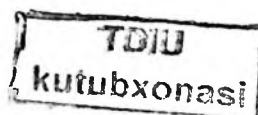
МИРСОДИҚОВ АБДУЛЛА ТУРСУНАЛИЕВИЧ

**ҚУРИЛИШ СОҲАСИ ЛОГИСТИК ЗАНЖИРЛАРИДА
ХАРАЖАТЛАРНИ БОШҚАРИШ ЖАРАЁНЛАРИНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ**

**08.00.13 – Менежмент
08.00.05 – Хизмат кўрсатиш тармоқлари иқтисодиёти**

**иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
илмий даражасини олиш учун ёзилган
ДИССЕРТАЦИЯ**

**Илмий раҳбар:
Иқтисодиёт фанлари доктори, доцент
А.Т.Мирзаев**

Тошкент – 2022

МУНДАРИЖА

КИРИШ	3
I БОБ. ҚУРИЛИШ СОҲАСИ ЛОГИСТИК ЗАНЖИРЛАРИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА ЛОГИСТИК ЗАНЖИРЛАРДА ХАРАЖАТЛАРНИ БОШҚАРИШНИНГ НАЗАРИЙ-УСЛУБИЙ АСОСЛАРИ	14
1.1. Логистика тузилмаларининг моҳиятига ёндашувлар ва логистик занжирлар шаклланишининг назарий-услубий жиҳатлари	14
1.2. Қурилиш соҳаси логистик занжирлари таснифи ва уларни бошқариш хусусиятлари	25
1.3. Қурилиш соҳаси логистик занжирларида харажатларни бошқариш жараёнлари ва харажатларни бошқариш услубиёти	41
1-боб бўйича хулосалар	52
II БОБ. ЎЗБЕКИСТОНДА ҚУРИЛИШ СОҲАСИ ЛОГИСТИК ЗАНЖИРЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ҲОЛАТИ ВА УЛАРДА БОШҚАРУВ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШ	55
2.1. Ўзбекистонда қурилиш соҳаси логистик занжирлари фаолияти таҳлили ва соҳадаги тенденциялар ўзгариши	55
2.2. Қурилиш соҳаси логистик занжирларининг харажатлар бўйича рақобатбардошлиги ва хизматлар сифатини бошқариш жараёнига омиллар таъсирини баҳолаш	72
2.3. Қурилиш соҳаси логистик занжирлари фаолиятида рискларни бошқариш жараёнини баҳолаш	83
2-боб бўйича хулосалар	95
III БОБ. ҚУРИЛИШ СОҲАСИ ЛОГИСТИК ЗАНЖИРЛАРИДА ХАРАЖАТЛАРНИ БОШҚАРИШ МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	98
3.1. Қурилиш соҳаси логистик занжирларида харажатларни бошқариш жараёнларини моделлаштириш асосида соҳа корхоналари фаолиятини бошқариш истиқболлари	98
3.2. Қурилиш соҳаси кластерларида логистика бизнес-жараёнларини бошқаришнинг ташкилий-иқтисодий механизмларини такомиллаштириш	111
3.3. Қурилиш соҳаси логистик занжирларида харажатларни бошқариш тизимини такомиллаштириш	121
3-боб бўйича хулосалар	131
Хулоса	134
Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	138
Иловалар	153

Кириш (фалсафа доктори (PhD) диссертацияси аннотацияси)

Диссертация мавзусининг долзарблиги ва зарурати. Жаҳонда аҳоли сонининг ортиб бориши билан боғлиқ ҳолда бирламчи зарурий эҳтиёжлар таркибидаги аҳолининг яшаш эҳтиёжларини қондирувчи қурилиш соҳаси маҳсулотларига бўлган талабнинг ортиши натижасида етарли ижтимоий-иқтисодий инфратузилма ҳамда иқтисодий салоҳиятга эга бўлган мамлакатларда қурилиш соҳаси иқтисодиётнинг етакчи тармоқларидан бирига айланиб бормоқда. Халқаро ташкилотлар маълумотларига кўра, яқин 10 йиллик келажак (2030 йилгача бўлган давр)да дунё бўйича қурилиш соҳаси томонидан бажарилаётган ишлар ҳажми ҳар йили ўртача 2,3 %га ортиб бориши прогнозланмоқда. Кўрсатиб ўтилган даврда ривожланган мамлакатлар (АҚШ, Япония, Европа Иттифоқи мамлакатлари)да қурилиш ишлари ҳажми ўртача йиллик 0,1 - 0,5 % атрофида пасайиши кузатилса, ривожланаётган мамлакатларда 5,0 – 8,0 % атрофида ўсиши кутилмоқда ¹. Шу боис, қурилиш соҳаси ҳамда унинг самарали фаолиятини таъминловчи логистик занжирларда ташкилий-бошқарув ҳамда харажатларни бошқариш жараёнларини замонавий бошқарув технологияларини қўллаш орқали такомиллаштириш талаб этилади. Жаҳонда қурилиш соҳаси корхоналари фаолияти бошқарув жараёнларининг функционал самарадорлигини ички имкониятлардан кенг фойдаланиш асосида ошириш, янги усул ва мезонларини шакллантириш, яратилаётган қурилиш соҳаси логистик занжирларида рақобатбардошлик даражасини ошириш ҳамда соҳа фаолиятини бошқаришни мақбуллаштириш, қурилиш соҳасида таклиф этилаётган хизматлар сифатини мавжуд эҳтиёжлардан келиб чиққан ҳолда яхшилаш, бошқарув самарадорлигини баҳолаш услубиётини такомиллаштириш, қўшимча кичик тизимлар ва маълумотлар базаларини яратиш йўли билан қурилиш соҳасини рақамлаштириш, қурилиш материалларини ишлаб чиқаришга ва объектлар қурилишига инновацион технологияларни татбиқ қилиш тизимини

---

¹ https://www.designingbuildings.co.uk/wiki/Global_construction_market_projections_from_2020_to_2030